

رساله‌ی دکتری: سمیه عزتی، ۱۳۹۹

بررسی شکل شناسانه داستان‌های شرفنامه نظامی با تکیه بر عنصر شخصیت پردازی (پندار، کردار و گفتار) بر پایه نظریه ریخت‌شناسی ولادیمیر پراپ.

تحلیل داستان از منظر تجزیه‌ی عناصر آن، امروزه یکی از نوین‌ترین شیوه‌های تحقیقات ادبی است که کانون توجه بسیاری از دانش‌پژوهان قرار گرفته است. روش فرمالیست‌های روسی که منجر به مکتب ساختارگرایی شد، بر روش تحقیقات پژوهشگران مؤثر واقع شد. مهم‌ترین چهره‌ی تأثیرپذیر از روش فرمالیست‌ها، ولادیمیر پراپ است که با بررسی یک‌صد قصه‌ی پریان کوشید قصه‌ها را به کوچک‌ترین واحد ساختاری آن (سی‌ویک خویشکاری) تجزیه کند و سپس این خویشکاری‌ها را با کل داستان ارتباط دهد. یکی از بهترین شیوه‌های بررسی داستان‌ها تحلیل ریخت‌شناسی آن‌هاست. در این نوشتار نگارنده بر آن است که به بررسی و تحلیل ریخت‌شناسانه‌ی داستان‌های شرفنامه نظامی با تکیه بر عنصر شخصیت طبق نظریه‌ی پراپ بپردازد. موضوع شرفنامه ماجراهای داستان زندگی اسکندر پسر فیلقوس پادشاه رومی و ستیزه‌جویی‌های این نابغی لشکرکش و جهانگشا است. اسکندر شخصیت اصلی این داستان است. در این تحقیق با استفاده از الگوی ریخت‌شناسی پراپ به تحلیل و بررسی شخصیت‌های شرفنامه پرداخته‌ایم. داستان شرفنامه نیز به دلیل این‌که داستانی حماسی است و در آن از کینه‌توزی‌ها و رزم و ستیز سخن به میان رفته است و شخصیت‌هایش نیز مانند الگوی پراپ از دو حالت قهرمان و شریر و کارکردهای آن دو خارج نمی‌باشند زمینه‌ساز استفاده از این الگو شد. ضرورت انجام این تحقیق بررسی و تحلیل شخصیت‌های شرفنامه بر اساس الگوی موردنظر و همچنین واکاوی سه عنصر دیگر پندار، گفتار و کردار انجام شده است. در نهایت چنین نتیجه‌گیری می‌شود که شخصیت‌ها یا حامی و یاریگر قهرمان داستان هستند و یا رفتاری ضدقهرمان دارند و حامی شریر می‌باشند. هر کدام از شخصیت‌ها برای ارائه‌ی خدمتی و یا مأموریتی وارد صحنه‌ی داستان می‌شوند و از خود خویشکاری (کارکردی) را بر جای می‌گذارند. این داستان دارای چند حرکت است که در آن خویشکاری‌هایی رخ می‌دهد و مهم‌ترین آن‌ها، شرارت، نبرد شریر با قهرمان، شکست قهرمان یا شریر، مجازات شریر، رهایی، پاداش، و بر تخت نشستن می‌باشند. این رساله شامل چند فصل که هر یک از فصول در ضمن پرداختن به مبحثی مستقل، جزئی تفکیک‌ناپذیر برای تکمیل دیگر فصول آن می‌باشد، فصل اول به بیان کلیاتی درباره موضوع اصلی می‌پردازد، در فصل دو مبانی نظری ریخت‌شناسی و برخی جریان‌های مرتبط با آن گفته خواهد شد، در فصل سوم اندکی درباره داستان اسکندر و برخی آثار مرتبط با آن پرداخته خواهد شد و در فصل چهارم هم به تحلیل شکل شناسانه‌ی شرفنامه مربوط می‌شود و در ادامه و آخرین فصل این رساله، نتایج به دست آمده از این پژوهش فهرست‌وار ارائه خواهد شد و در پایان بخشی را به پیوست‌ها اختصاص داده‌ایم.

کلیدواژه‌ها: واژگان کلیدی: اسکندر، شرفنامه، ریخت‌شناسی، خویشکاری، شریر، یاریگر.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۶۲۲۴۸۳۰۷/۰۷۰۹۷۱۰۷۹۰۷۹۴۸۰۱۲۷۴۸

تاریخ دفاع: ۱۳۹۹/۰۳/۱۷

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استادان راهنما: دکتر ابوالقاسم امیراحمدی و دکتر علی عشقی سردهی

استاد مشاور: دکتر علی تسنیمی

Ph.D. Dissertation:

Morphological Investigation of Military Characters by Relying on the Element of Personalization (Thought Action and Speech) Based on Vladimir Prop's Morphological Theory

tory analysis from the point of view of its elemental analysis is one of the most modern methods of literary research that has attracted the attention of many scholars today. The Russian formalist approach that led to the school of structuralism influenced the research method of the researchers. Structuralists believe that any story can be broken down into narrative structures. The most important figure influenced by the formalists' method is Vladimir Propp who, by examining one hundred fairy tales, tried to break the stories down into its smallest structural unit (thirty-one kinship) and then this kinship. To connect with the whole story. One of the best ways to study stories is to analyze their morphology. In this article, the author intends to analyze and morphologically analyze the stories of the Nezami sherriff by relying on the personality element according to Propp's theory.

The subject of the story is the story of the life of Alexander the son of Alexander the Roman king and the militancy of this genius and worldly genius. Alexander, the protagonist of this story, has a special personality in ancient and historical writings. In this work he ends the reign of Dara and begins another historical era. In this research, we used the Prop morphological model to analyze the characters of Sharafnameh because this model could easily analyze and characterize the characters. The story of Sharafnameh is also an epic story in which it is spoken of hatred and martial law and its characters are not the protagonist of evil and evil and its functions are the basis for its use. The necessity of this research is to study and analyze the characters of Sharafnameh according to the model in question and also to analyze three other elements of thought, speech and deed. Finally, it is concluded that the characters are either the protagonist or the protagonist of the story, or they are anti-hero, and they are the evil protector. Each of the characters enters the story to provide a service or a mission, leaving the self functional. This story has several motions in which revelations occur and the most important of these are wickedness, the evil battle with the hero, the defeat of the hero or the wicked, evil punishment, emancipation, reward, and sitting on the throne.

This thesis, consisting of several chapters, each of which deals with an independent,

indivisible component of completing the other chapters, gives an overview of the main topic, chapter two, Theoretical Foundations of Morphology And some related streams will be told, in the third chapter a little about Alexander's story and some related works, and the fourth chapter deals with the morphological analysis of the sharafname, and the following and the last chapter. This dissertation will present the results of this cataloging research and we will devote a section to the annexes at the end.